

Kommunedelplan for trafiksikkerhet:

Iveland kommune 2019-2023

Vedtatt av kommunestyret 4. april 2019

Innledning

Trafikksikkerhetsplanen er kommunens styringsverktøy i arbeidet med trafikksikkerhet og sikrer at trafikksikkerhet blir ivaretatt på en god måte i hele organisasjonen. Planen vil ses i sammenheng med Trygg Trafikk sitt verktøy «*Trafikksikker kommune*»¹. Kommunen har et ansvar for trafikksikkerheten både som veieier, barnehage- og skoleeier, arealplanlegger, helseansvarlig, arbeidsgiver, transportør og kjøper av transporttjenester.

Trafikksikkerhetsplanen er delt i to:

- Plandokumentet gjeldende fra 2019-2023.
- Handlingsplan med konkrete tiltak utarbeides for hvert budsjettår.

Holdningsskapende og forebyggende tiltak er viktigst.

Trafikksikkerhetsplanen skal danne grunnlag for en helhetlig strategi knyttet til trafikksikkerhetsarbeid og forebygging av trafikkuhell. Gjennom planen vil det bli synliggjort hvilke holdningsskapende og fysiske tiltak kommunen vil satse på de kommende årene og hvem som har ansvar for tiltakene. I Iveland tror vi at nært samarbeid med innbyggerne, ungdomsklubb, skole og barnehage er det aller viktigste. Holdningsskapende og forebyggende arbeid er aller viktigst.

Den oppdaterte planen skal gi bedre grunnlag for egne prioriteringer. Trafikksikkerhetsplanen er tverrsektoriell, dvs. at den inneholder både fysiske tiltak og forebyggende-/holdningsskapende tiltak, og alle kommunens sektorer er involvert i arbeidet med planen.

Tidligere trafikksikkerhetsplan ble vedtatt av Iveland kommunestyre i mars 2009. En gjennomgang av tiltak fra forrige handlingsplan viser at de fleste tiltak er gjennomført eller er urealistisk sett i et økonomisk perspektiv. Mange nye og aktuelle tiltak er tatt inn, ikke minst relatert til Trafikksikker kommune og hjertesone.

Trafikksikkerhetsplan er en kommunedelplan, og dermed er det i henhold til plan og bygningslovens § 4-1 krav om at det skal utarbeides planprogram. Planprogrammet beskriver i korte trekk formålet med planarbeidet, planprosessen og opplegg for medvirkning, jfr. plan- og bygningsloven § 11-13. Forslag til planprogram skal sendes ut på høring og legges ut til offentlig ettersyn i minimum 6 uker. Eventuelle innspill og kommentarer blir vurdert og eventuelt tatt inn i planen.

Planen skal på bakgrunn av faglige utredninger og vurderinger prioritere hvilke fysiske og ikke-fysiske tiltak som skal iverksettes. Kostnader og forventet fremdrift skal belyses, og det bør stilles krav om årlig rapportering fra berørte parter.

Hensikten er at trafikksikkerhetsplanen skal ha et solid eierskap på tvers av enhetene og at planen skal legge føringer for alt trafikksikkerhetsarbeid i kommunen. Alle kommunens ansvarsområder skal være ivaretatt. Planen vil ha hovedfokus på å definere konkrete virkemiddel som kommunen kan anvende for å oppnå nasjonale og regionale ambisjoner om trygging av skoleveier, øke andelen gående og syklende ved å tilrettelegge for trygg ferdsel for disse trafikantgruppene, opplæring rettet mot barnehager og skoler mv. som finnes i kriterier for «Trafikksikker kommune».

For å kunne utarbeide en trafikksikkerhetsplan er det behov for kunnskap om lokaltrafikale utfordringer. Gjennom kartlegging av trafikkmengde, uhell/ulykker og standard på det private, kommunale og fylkeskommunale veianlegget vil det framover dannes et mest mulig korrekt bilde av dagens situasjon. Dette er nødvendig for å kunne spisse innsatsen til der behovet er størst. Det er også sett nærmere på diverse tilgjengelig ulykkesstatistikk, utførte trafikktegninger, intervjuer, undersøkelser og lokal kunnskap om trafikk av både biler og mennesker.

¹ <https://www.tryggtrafikk.no/trafikksikker-kommune/veileder-trafikksikker-kommune/>

Planen skal gi forutsigbare rammer for trafikksikkerhetsarbeidet i kommunen, til enhver tid synliggjøre hvilke innsatsområder som har høyest prioritert og bidra til reduksjon av risikonivået for kjørende, syklende og gående i trafikken. Planen skal sørge for at bygging av gang- og sykkelveier, fartsreducerende tiltak og generell tilrettelegging for myke trafikanter effektiviseres og tidfestes. Planen skal videre bidra til opplæring og informasjonsdeling slik at arbeidsgivere, skoler og barnehager kan rette spesielt fokus på dette i sin daglige drift.

Planens handlingsprogram vil inneholde en liste over fysiske og holdningsskapende tiltak som skal gjennomføres i perioden, og skal legges frem for politisk behandling hvert år i desember. Det skal rapporteres på status for de ulike tiltakene.

Det er ikke satt av egne midler til arbeidet med planen. For å styrke arbeidet med planen, og det parallelle arbeidet med sertifisering som «trafikksikker kommune» vil det bli søkt om og innvilget kr 100 000,- fra Aust-Agder fylkeskommune til dette ekstra løftet på trafikksikkerhet. Tiltak som krever økonomiske midler fra kommunen vil bli tatt opp i framtidige budsjett-/økonomiplaner. For tiltak som andre enn kommunen har ansvaret for, f.eks. tiltak ved Fylkesveier, vil planen gi kommunen sine anbefalinger i prioriterte rekkefølge. Kommunen vil i sitt årlige vegmøte med fylkeskommunen og Statens vegvesen vise til vedtatt handlingsplan for trafikksikkerhet.

Oppdragsgiver for planarbeidet har vært kommunestyret. Prosjektansvarlig har vært rådmannen med enhetsleder for Drift og utvikling som prosjektleder.

En bredt sammensatt prosjektgruppe («trafikksikkerhetsgruppa») er etablert, og referansegruppe er Politiet, FAU, skoler, barnehager, Råd for eldre og funksjonshemmede, barnas representant i plansaker, folkehelsekoordinator samt diverse interne ressurser i organisasjonen.

Rådmannen har opprettet en trafikksikkerhetsgruppe.

Planen rulleres hvert fjerde år; handlingsplanen er en del av det årlige budsjettet.

Planprogrammet ble godkjent av Tjenesteutvalget 23. mai 2018, og første høringsutkast trafikksikkerhetsplanen ble vedtatt av Iveland kommunestyre 13. desember 2018.

Planen skal revideres hvert fjerde år, der det gjennomføres en ny prosess når det gjelder involvering og oppdatering av kunnskap. Handlingsplanen besluttet hvert år relatert til budsjettet.

Innhold

Innledning.....	2
Visjon og målsettinger.....	5
Visjon	5
Målsetning.....	5
Lovgrunnlag	7
Vegloven § 20	7
Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven) § 3-3.....	7
Arbeidsmiljøloven	7
Lov om folkehelsearbeid. (Folkehelseloven) Kap. 1, 2 og 3.....	7
Kunnskapsløftet – Læreplaner.....	8
Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa – (opplæringsloven).....	8
Forskrift til opplæringsloven	8
Annet relatert til skole:.....	8
Rammeplan for Barnehagene fra Kunnskapsdepartementet	8
Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv.	9
Forskrift om systematisk helse, miljø, og sikkerhet i virksomheter, HMS	9
Byggherreforskriften	9
Forskrift om miljørettet helsevern nr 486.....	9
Eget reglement.....	9
Organisering og ansvarsområder.....	9
Politisk nivå.....	9
Administrativt nivå - Rådmannen stab	10
Drift og utvikling.....	10
Barnehage – skole – foreldre.....	10
Helse, pleie og omsorg og kommunelegen.....	10
Barn- og unges representant og brukermedvirkning	11
Trafikk og seniorer	11
Nullvisjonen i Vennesla, Søgne og Songdalen.....	11
Ulykkessituasjonen i Iveland.....	12
Handlingsplan.....	13

Visjon og målsettinger

Visjon

Iveland kommune skal være en trygg plass å bo for alle aldersgrupper. Ved å tilrettelegge for trygge forhold i trafikken, vil man samtidig legge til rette for utfoldelse, bevegelsesfrihet og økt livskvalitet. For å nå strekke oss mot denne visjonen må vi stadig være aktive og forutseende både i det forebyggende arbeidet, den daglige driften og følge endringene i lokalsamfunnet. Vi ønsker å legge til rette for at barn, unge voksne og eldre skal være aktive og kunne bevege seg trygt i eget nærområde og mellom ulike aktiviteter.

Et trygt trafikksystem preges av ansvarlige trafikanter som er bevisst sin egen atferd og bidrar aktivt til tryggere trafikale forhold.

For å oppnå et trygt lokalsamfunn må det legges til rette for både fysiske tiltak og holdningsskapende informasjons- og opplæringstiltak som samlet kan bidra til bedret trafikksikkerhet. Iveland kommunes innbyggere skal føle mest mulig sikkerhet i trafikken, både som gående, syklende og som bilist.

Trafikksikkerhetsarbeidet i Iveland kommune bygger på den såkalte «Nullvisjonen». Ingen mennesker skal bli drept eller hardt skadd på grunn av vegtrafikken i Iveland kommune. Nullvisjonen er en visjon om et transportsystem som ikke fører til død eller hardt skadde i trafikken. Det skal være noe å strekke seg etter og det betyr at vi skal arbeide for å hindre alvorlige ulykker og for å redusere skadene i de ulykkene som likevel skjer. Nullvisjonen forutsetter et langsiktig, systematisk og målrettet arbeid av alle aktører som påvirker sikkerheten i veisystemet. Planen skal bidra til at ulykkesrisikoen i kommunen reduseres, slik at kommunens innbyggere oppnår en reell opplevelse av trygghet og trivsel i trafikken. De nasjonale og fylkeskommunale planer² er vektlagt ved utarbeidelsen av trafikksikkerhetsplanen for å sikre en rød tråd i arbeidet fra nasjonalt til lokalt nivå.

Ingen skal bli drept eller hardt skadd.

Målsetning

Dersom vi skal skape et trygt lokalsamfunn i Iveland må vi alle ta ansvar:

Politikere, innbyggere, planleggere, skoleverket, trafikkskoler, næringsliv og frivillige organisasjoner må gjøre sin del av jobben og tenke nytt og helhetlig om arbeidet med transport og sikkerhet. Like viktig er det at vi alle tar vår del av ansvaret som trafikanter, foreldre og beboere. Vi må alle innrette oss etter trafikkregler, omgivelser, vær- og føreforhold, egen helsetilstand, og ikke minst være gode forbilder for de kommende generasjoner.

Alle kan bidra til et tryggere lokalsamfunn; både gjennom egen atferd og hvordan vi tilrettelegger eget nærmiljø.

Holdninger er noe som bygges opp gjennom hele livet, og vi må starte tidlig. Holdninger dannes hovedsakelig gjennom gode rollemodeller, kontinuitet og rutiner som sikrer at trafikksikkerhetsfokus blir en del av hverdagen. Det er derfor viktig at de voksne er gode eksempler til etterfølgelse for den oppvoksende slekt. At de viser respekt for fartsgrenser, bruker sikkerhetsutstyr som bilbelte, hjelm og refleks. Det å krysse vegen i gangfeltet dersom det finnes i nærheten er mange ganger viktigere enn at de voksne forteller barna at de skal gjøre det.

Gode rollemodeller er avgjørende.

² <https://www.vaf.no/tjenester/samferdsel/trafikksikkerhet/>

Trafikkopplæring av barn og unge er et viktig forebyggende tiltak i trafikksikkerhetsarbeidet. Målet er å bidra til økt risikoforståelse og trafikksikker adferd.

Iveland kommunes mål:

1. Integreere trafikksikkerhetsarbeid i den daglige driften i kommunen.
2. Styrke informasjon og holdningsskapende arbeid blant alle aldersgrupper.
3. Arbeide for at voksne i større grad blir gode rollemodeller for barn og unge.
4. I større grad se trafikksikkerhetsarbeidet som en del av folkehelsearbeidet.
4. Bedre tilrettelegging for fotgjengere og syklister for å skape tryggere trafikkavvikling, god framkommelighet og bidra til økt fysisk aktivitet for hele befolkningen.
5. Arbeide målrettet for at flere går eller sykler til skolen (både ansatte og elever).

Våre mål skal være styrende for våre prioriteringer i de årlige handlingsplaner.

Det største potensialet for å nærme oss nullvisjonen ligger i tiltak som påvirker trafikantenes adferd. Det er i våre egne hoder og bevissthet vi kan skape endring og gode vaner.

Vi som trafikanter har ansvaret for vår egen atferd, at vi selv følger lover og regler og bidrar med gode holdninger. Det er viktig at alle bidrar da adferd er en viktig faktor når det gjelder trafikksikkerheten.

Det er i egne hoder og bevissthet vi kan skape endring og gode vaner.

Bruk av personlig verneutstyr (sikkerhetsbelte, barnesikringsutstyr, sykkelhjelme og reflekser) reduserer trafikkulykkes omfang og alvorlighetsgrad. Bruken er langt større blant barn enn hos voksne og det er derfor viktig å bevisstgjøre voksne på deres rolle som gode forbilder i trafikken.

Refleksbruk er det beste- og billigste trafikksikkerhetstiltaket for myke trafikanter. En stor del av kommunens befolkning ferdes langs veger uten belysning. Det er derfor viktig at alle aldersgrupper påvirkes til økt bruk av reflekser ved ferdsel i mørke. Særlig er det mange eldre og ungdom som ikke bruker reflekser. Voksne utstyrene barna med reflekser, men glemmer å bruke dem selv.

Fart har stor betydning for konsekvensen av en ulykke og førerens mulighet for å unngå en ulykke. Jo høyere fart, desto større risiko for at en ulykke ender med dødsfall. Økt respekt for fartsgrensene er avgjørende for sikkerheten på veiene og det er viktig med økt kunnskap om konsekvensene av høy fart. Fartsgrensene på vegene i Iveland er «maks» fart. De fleste steder vil det være uansvarlig å holde fartsgrensen, og en tilpasning etter veg og føreforhold er helt sentralt. Videre vil bevisstgjøring og atferdsendring være viktig når det gjelder forebygging av ulykker. Fart er et tema det legges stor vekt på i tiltak for ungdom.

Fart, råning og alkohol er en utfordring i Iveland.

Ruspåvirkede førere har høy ulykkesrisiko. Ikke bare på grunn av at sansene er blitt svekket og evnen til å bearbeide inntrykk og reagere er blitt dårligere, men også fordi ruspåvirkede førere ofte blir mer risikovillige enn ellers. Høy fart og rus er en særdeles dårlig kombinasjon. Likevel anslo MA Rusfri trafikk nylig at mellom 10 000 og 15 000 sjåførere kjører med promille hver dag. Til sammen 130 000 kjøreturer daglig anslås å foregå under påvirkning av rus.

Åtte av ti vil si i fra hvis noen prøver å kjøre i ruset tilstand. Vær blant de åtte!

Trafikantene fokuserer i økende grad på andre ting når de kjører. Distraksjoner som bruk av mobiltelefon, fikling med GPS og radio, eller spising, fjerner fokus fra veien og trafikken og kan medføre like stor uoppmerksomhet og dårlig reaksjonsevne som det å kjøre ruspåvirket. Også her vil bevisstgjøring og atferdsendring bli viktig når det gjelder forebygging av ulykker og bedre trafikksikkerheten.

Bedre tilrettelegging for fotgjengere og syklister (fysiske tiltak) er et viktig tiltak for å skape tryggere trafikkforhold, god fremkommelighet og for å bidra til økt fysisk aktivitet for hele befolkningen. Videre er fysisk aktivitet en kilde til helse og livskvalitet og et sentralt virkemiddel i folkehelsearbeidet. Trafikksikkerhetsplanen 2019-2023 vil fremheve at arbeidet med sikring av skoleveier, utbedring av veinett og gang/sykelveier også har en helsegevinst i befolkningen.

Trafikkopplæring av barn og unge er et viktig forebyggende tiltak i trafikksikkerhetsarbeidet. Det er viktig å tilrettelegge for økt risikoforståelse og trafikksikker adferd hos dem. Trafikkopplæringen må integreres både i oppdragelsen og det generelle opplæringsarbeidet, og ansvaret vil være delt mellom foreldre, barnehage og skole. Nullvisjonen er en viktig aktør i dette arbeidet³:

Kommunen har ansvaret for trafikksikkerheten på det kommunale vegnettet. Den viktigste oppgaven er å redusere utrygghet og sikre de myke trafikantene. Når det gjelder trafikksikkerhetstiltak på fylkesnivå har ikke kommunen myndighet til å prioritere, vedta eller gjennomføre tiltak. Det er derfor en viktig oppgave for kommunen å påvirke SVV og FK til å prioritere tiltak i kommunen og bevilge midler. Det er imidlertid viktig å huske hvor viktig trafikantenes adferd er for trafikksikkerheten. Analyser viser at det er sjelden bilen eller veien som svikter, men at trafikantene tar skjebnesvangre valg før de setter seg i førersete eller mens de kjører.

Holdningsarbeid er derfor veldig viktig hvor det arbeides med bevisstgjøring og atferdsendring. Dette gjelder ikke bare bilførere, men i økende grad også forgjengere, syklister og andre som ferdes på og ved veiene.

Lovgrunnlag

Kommunens ansvar når det gjelder trafikksikkerhetsarbeid er hjemlet i følgende lover og stortingsmeldinger:

Vegloven § 20

Kommunen har ansvaret for utgifter til planlegging, bygging, utbedring, vedlikehold og drift av det kommunale vegnettet.

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven) § 3-3.

Helsefremmende og forebyggende arbeid. Kommunen skal ved ytelse av helse- og omsorgstjenester fremme helse og søke å forebygge sykdom, skade og sosiale problemer. Dette skal blant annet skje ved opplysning, råd og veiledning. Helse- og omsorgstjenestene skal bidra i kommunens folkehelsearbeid, herunder til oversikten over helsetilstand og påvirkningsfaktorer etter folkehelseloven § 5. Helse- og omsorgstjenesten skal arbeide for at det blir satt i verk velferds- og aktivitetstiltak for barn, eldre og funksjonshemmede og andre som har behov for det.

Arbeidsmiljøloven

Kap. 2 Arbeidsgivers ansvar

Kap. 3 Virkemidler i arbeidsmiljøet

Kap. 4 Generelle krav til arbeidsmiljøet

Lov om folkehelsearbeid. (Folkehelseloven) Kap. 1, 2 og 3

Kommunen har ansvar for systematisk folkehelsearbeid. Kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom,

³ <https://www.nullvisjonen-agder.no>

skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale, helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen.

Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting.

Kommunen skal medvirke til at helsemessige hensyn blir ivaretatt av andre myndigheter og virksomheter. Medvirkning skal skje blant annet gjennom råd, uttalelser, samarbeid og deltagelse i planlegging. Kommunen skal legge til rette for samarbeid med frivillig sektor. Eksempel er: tiltak som reduserer antall skader og ulykker med varig men, tiltak/bidrag til økt fysisk aktivitet i befolkningen samt tiltak som fremmer felleskap, trygghet og deltakelse.

Plan og bygningsloven: § 3-3. Kommunens planoppgaver og planleggingsmyndighet Kommunestyret har ledelsen for den kommunale planleggingen og skal sørge for at plan- og bygningslovgivningen følges i kommunen. Kommunen kan organisere arbeidet og opprette de utvalg og treffe de tiltak som er nødvendig for gjennomføring og planlegging. Kommunestyret skal sørge for å etablere en særskilt ordning for å ivareta barn og unges interesser i planleggingen. Trafikksikkerhet er en naturlig del av representantens oppgaver. Fremtidens trafikksystem og trafikksikkerhet er nært knyttet til den overordnede arealplanlegging trafikksikkerhet i vegsystem, gang- og sykkelavstander til viktige aktiviteter mm.

Kunnskapsløftet – Læreplaner

I Kunnskapsløftet er det fastsatt læringsmål i forhold til trafikkopplæring i grunnskolen. På barnetrinnet finner vi læringsmålene i tilknytning til læreplan for kroppsøving, mens læringsmålene knyttes til naturfag på ungdomstrinnet. De læringsmålene som viser eksplisitt til trafikk, er formulert slik:

1.-4. årstrinn i kroppsøving:	Følge trafikkregler for fotgjengere og syklistere.
5.-7. årstrinn i kroppsøving:	Praktisere trygg bruk av sykkel som fremkomstmiddel.
8.-10. årstrinn i naturfag:	Gjøre greie for hvordan trafikksikkerhetsutstyr hindrer og minsker skader ved uhell og ulykker.

På ungdomstrinnet er det imidlertid flere læringsmål i naturfag som har særlig relevans for trafikkopplæringen, som for eksempel fart og akselerasjon, lys, syn og farger samt bruk av rusmidler.

Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa – (opplæringsloven)

§ 9a – 2 Det fysiske miljøet

§ 9a – 4 Systematisk arbeid for å fremme helse, miljøet og trygghet til elevene (internkontroll)

Forskrift til opplæringsloven

§ 12 – 1 Sikkerhet for elevene

§ 8 – 1 Plikt til å sørge for ulykkesforsikring for elevene

§ 8 – 4 Når og hva forsikringen skal gjelde. kommunen har ansvaret for å forsikre elevene, og at denne forsikringen også skal omfatte skoleveien.

Annet relatert til skole:

Rundskriv 3 – 2009 fra Utdanningsdirektoratet om særlig farlig skolevei Utkast pr 28.8.14

Rammeplan for Barnehagene fra Kunnskapsdepartementet

Trafikksikkerhet og trafikkopplæring i barnehagen kan nedfelles i Barnehagenes Rammeplan for innhold og oppgaver; Kap. 3 Fagområder:

«Barnehagen skal gi barn grunnleggende kunnskap på sentrale og aktuelle områder». Videre i kap. 3.6 Nærmiljø og samfunn:

«Gjennom arbeid med nærmiljø og samfunn skal barnehagen bidra til at barna blir kjent med og deltar i samfunnet gjennom opplevelser og erfaringer i nærmiljøet».

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv.

Kapittel 2 og 3. I følge forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler, skal barnehager og skoler drives slik at skader og ulykker forebygges.

§ 2-4 Ansvar og internkontroll

§ 3-14 Sikkerhet og helsemessig beredskap

Forskrift om systematisk helse, miljø, og sikkerhet i virksomheter, HMS

Forskrift om miljørettet helsevern stiller krav til alle virksomheter om at; virksomheten skal drives slik at skader og ulykker forebygges». Mange medarbeidere i ulike enheter i kommunene benytter bil i løpet av arbeidsdagen. Noen er avhengig av bil til og fra jobb, andre benytter bil i tjenesten og mange har førerretten som sin faste arbeidsplass. Kommunen må sørge for systematiske tiltak som skal sikre at virksomhetens aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø og sikkerhetslovgivningen. Det er viktig at alle arbeidstakere er seg bevisste på bilbeltebruk, mobilbruk osv.

Byggherreforskriften

Forskriften beskriver pliktene som byggherren har gjennom hele byggeprosessen. Formålet med forskriften er å verne arbeidstakerne mot farer å ta hensyn til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- og anleggsplasser.

Forskrift om miljørettet helsevern nr 486

§ 4 om kommunens ansvar.

Eget reglement

Iveland kommunes egne reglement for ansatte, elever og barn i barnehagene legger også tydelige føringer innen trafiksikkerhetsområdet.

Organisering og ansvarsområder

Kommunen har et stort ansvar for trafiksikkerhetsarbeidet både som vegmyndighet for det kommunale veinettet og gjennom sitt ansvar for arealplanlegging. Trafiksikkerhet inngår også i kommunens ansvar som skole- og barnehageeier, byggherre, som transportør, bruker og som arbeidsgiver. Ansvar strekker seg ut til både det politiske nivå og samtlige enheter i kommunen. Alle berøres på en eller annen måte av trafikk i daglig arbeid.

Politisk nivå

Det politiske system i kommunen har til enhver tid det overordnede ansvaret i kommunen, mens det administrative systemet har ansvar for å følge opp, planlegge og rapportere til det politiske systemet. Kommunestyret behandler planer av overordnet art gjennom kommuneplaner, kommunedelplaner og reguleringsplaner. Kommunestyret er bevilgende myndighet og har ansvar for prioriteringer til trafiksikkerhetstiltak i kommunen.

Ordfører er ofte pådriver inn mot overordnede myndigheter i vei – og trafiksaker. Tjenestevalget kan behandle mindre reguleringsendringer.

Administrativt nivå - Rådmannen stab

Rådmannen er kommunens øverste administrative leder og en nøkkelperson i det lokale trafiksikkerhetsarbeidet, samtidig som vedkommende skal sørge for at kommunen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner. Rådmannen er videre ansvarlig for at det rapporteres til det politiske nivå. Rådmannens stab har et overordnet ansvar for å drifte kommunens HMS – system, utvikle og vedlikeholde kommunens kvalitets- og avvikssystem, samt forestå saksforberedelse av saker til administrasjonsutvalg og arbeidsmiljøutvalg. Rådmannens stab har et utstrakt samarbeid med kommunens hovedtillitsvalgte og vernetjenesten.

Drift og utvikling

Planfaglige ressurser i enheten Drift og utvikling har ansvar for å følge opp trafiksikkerhet i sammenheng med fysisk planlegging og byggesaksbehandling. Sentrale tema som blir vurdert i arealplanleggingen er nærings- og boliglokalisering, skoleveier, avkjørselsproblematikk, veibredder og trafikkseparering, fastsettelse av byggegrenser og siktsoner, opparbeidelse av lekeplasser, tilgjengelighet for funksjonshemmede. Det er krav om universell utforming i all planlegging og utforming. Dette er forhold som er viktig for den enkeltes sikkerhet og bevegelsesfrihet. Ved behandling av dispensasjonssaker er det viktig at hensynet til trafiksikkerhet også blir ivarettatt (gjelder dispensasjon fra plankrav og enkeltdispensasjoner).

Ansvar for utarbeidelse og revisjon av trafiksikkerhetsplanen tilligger enheten i dag.

Enheden har dessuten ansvar for drift og vedlikehold av det kommunale veinettet og kommunale bygninger med tilhørende infrastruktur. Enheden behandler i tillegg søknader om avkjørsler og representerer kommunen som byggherre i gjennomføring av utbedringer og investeringer som blir vedtatt av politiske organer.

Barnehage – skole – foreldre

Fagansvarlig for skoler og barnehager har ansvar for å følge opp kommunens trafiksikkerhetsplan blant sine målgrupper.

I skoler og barnehager har enhetslederne (rektor/styrer) det overordnede ansvar for opplegg og tiltak ved egen virksomhet. Vanligvis har virksomhetens leder delegert myndighet i forhold til gjennomføring av undervisningsopplegg og tiltak. Ved skolene fins det kontaktlærer for trafikk som har koordineringsansvar innen dette feltet. Det er enhetsleder som trekker inn og holder kontakt med samarbeidende ledd som: Trygg Trafikk, Nullvisjonen Agder, Politiet, kjøreskoler ol. Ved skoler og barnehager blir forhold som knytter seg til trafiksikkerhetsarbeid tatt opp i personalmøter og med ”Foreldrenes Arbeidsutvalg” (FAU).

Barnehage, helsestasjon og skole er avgjørende.

Helse, pleie og omsorg og kommunelegen

Helsestasjonen og skolehelsetjenesten tar opp temaet trafiksikkerhet med barn og foreldre ved helseundersøkelser. Det deles ut refleksvest til samtlige barn ved 4 års konsultasjon. Fylkeslegen har retningslinjer mht. bilkjøring og bruk av legemidler som kan påvirke kjøreevnen. De allmennpraktiserende legene har meldeplikt til fylkeslegen om pasienter som bruker legemidler i doser som ikke aksepteres ved bilkjøring, og meldeplikt om pasienter som ikke fyller helsekravene til førerkort.

Trafiksikkerhetsarbeid er et definert ansvarsområde for folkehelsekoordinatoren og et viktig fokus for å bedre folkehelsen. Også kommunelegen og helsestasjon har en viktig oppgave i det forebyggende arbeidet.

Folkehelsegruppa med folkehelsekoordinator i spissen holder løpende oversikt over helsetilstanden til innbyggerne i kommunen og iverksetter tiltak for å forebygge skader og oppgave og fremme folkehelse, spre opplysning og gi råd om hva innbyggerne selv kan gjøre for å forebygge skader.

Barn- og unges representant og brukermedvirkning

En ansatt i administrasjonen eller politisk valgt er utpekt av kommunestyret for å ivareta barn og unges interesser i plansaker. Trafikksikkerhet er en sentral del av representantens oppgaver. Fremtidens trafikksystem og trafikksikkerhet er nært knyttet til den overordnede arealplanlegging; trafikksikkerhet i vegsystem, gang- og sykkelavstander til viktige aktiviteter, attraktiv kollektivbetjening mv.

Planer som blir sendt til offentlig ettersyn/høring, blir også sendt til barn og unges representant for uttalelse. Brukermedvirkning er viktig, ikke minst blant barn og unge. Trafikksikkerhetsgruppa har tett dialog med utvalgte representanter for ungdom under tjuefem år for å få innspill til tiltak både når det gjelder holdningsskapende arbeid og fysiske tiltak. Det er opprettet et samarbeid med ungdomsklubben Moonlight rundt gjennomføring av ulike trafikksikkerhetstiltak.

*Bruker-
medvirkning er
avgjørende for
oss i Iveland.*

Trafikk og seniorer

Seniorer er også en viktig gruppe som på ulike måter skal involveres i arbeidet rundt trafikksikkerhet. Rådet for eldre og funksjonshemmede vil her stå sentralt.

Nullvisjonen i Vennesla, Søgne og Songdalen

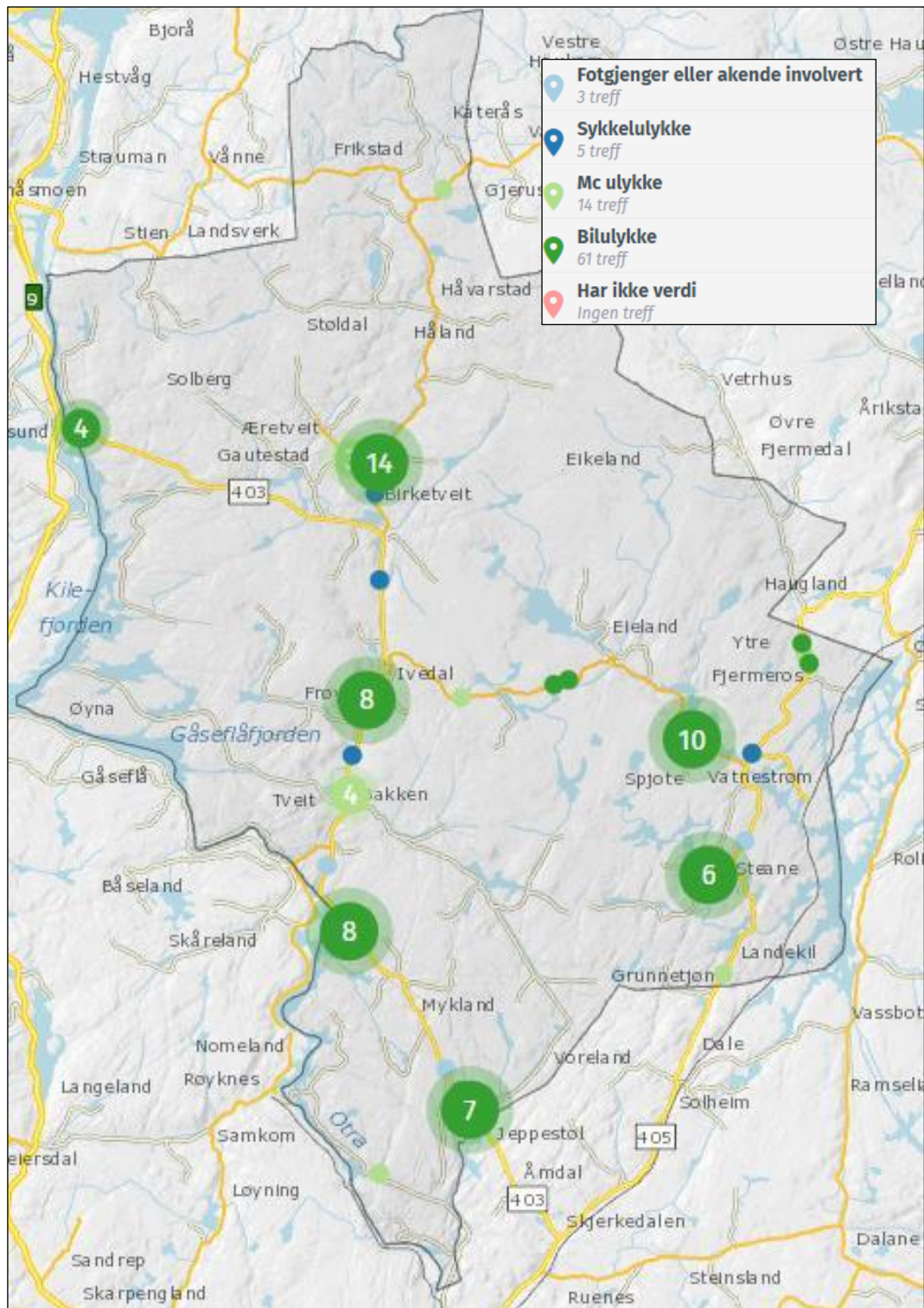
Iveland kommune er tatt inn som medlem av Nullvisjon Agder, og besørger av medarbeider fra Nullvisjonen i Vennesla, Søgne og Songdalen.

Nullvisjonsprosjektet har en egen styringsgruppe hvor kommunene jobber sammen med Statens Vegvesen, Trygg Trafikk, Politiet og Fylkeskommune for å styrke trafikksikkerhetsarbeidet i kommunene.

Hovedfokuset i prosjektet er holdningsskapende arbeid med særlig vekt på den voksne generasjonen.

Ulykkesituasjonen i Iveland

Man vil gjerne tro at det ikke skjer ulykker i Iveland. Det gjør det, og dette kartet viser hvor de har skjedd. Halvparten av alle ulykker de siste årene involverte ungdommer under tjuedefem år⁴:

⁴ <https://www.vegvesen.no/vegkart/vegkart/#kartlag:geodata/@600000,7225000,3>

⁵ Se www.vegkart.no for alle detaljer.

Handlingsplan

Handlingsplan trafiksikkerhet Iveland kommune 2019.

	Utfordring/tema	Tiltak	Kostnad 2019	Ansvar
Kommunen	Forankring	Forankring og vedtak i kommunestyret	0	Rådmannen
	Forankring	Kriterier for «Trafikksikker kommune» ⁶ er implementert i alle enheter.	0	Rådmannen
	Manglende kompetanse	Kompetanseheving blant egne ansatte: Ledergruppa, uteseksjon, deler av administrasjonen, pleie- og omsorg mv.	Prosj.midler	TS-utvalget
	Holdninger til kjøring og fart	Knytte kontakt mellom Nullvisjon Agder og bygdas ungdommer.	0	TS-utvalget med SLT-kordinator
	Samarbeid med næringslivet	Det etableres samarbeid med deler av næringslivet når det gjelder refleksvester, rygging ved parkering mv.	0	TS-utvalget
	«Hjertesone» ⁷	Hjertesone forsøkes etablert også på Skaiå. VOPS og Birketveit er ok.	0	Enhetsleder, TS-utvalget,
	Trafikksikkerhets-utvalg	TS-utvalg etableres	0	Rådmannen
	Møte med innbyggerne	Det inviteres til minst ett møte med innbyggere per planperiode	5 000	TS-utvalget
	Seniorer i trafikken	Det arrangeres et trafiksikkerhetskurs for senior bilførere	2 000	TS-utvalget
	Holdninger i trafikken	Det etableres et samarbeid mellom nullvisjonen og mekkeklubben	0	TS-utvalget
Barnehagene	Uavklart kompetanse trafiksikkerhet	Trafikkopplæring nedfelles i årsplanen	Minimalt	Enhetsleder
	Krav til tredjepart	Det stilles krav til tredjepart når det gjelder trafiksikkerhetstiltak (beltebruk mv.).	0	Enhetsleder
	Trafikkopplæring	Krav til trafikksikker kommune oppfylles	0	Enhetsleder
	Samarbeid med heimen	Krav til trafikksikker kommune oppfylles	0	Enhetsleder
	Sikring av barn i bil	Kompetanseheving, Nullvisjonen	0	Enhetsleder/TS-utvalget
	Refleksbruk	Kompetanseheving, Nullvisjonen	0	Enhetsleder
Skolene	Trafikkopplæring	Krav til trafikksikker kommune oppfylles	0	Enhetsleder
	Samarbeid med heimen	Krav til trafikksikker kommune oppfylles	0	Enhetsleder
	Lys på sykkel	Det rettes fokus på lys på sykkel	0	Enhetsleder
	Refleksvester	Det rettes fokus på bruk av refleks	0	Enhetsleder
	Elevrådet	Elevrådet engasjeres og involveres mer	0	TS-utvalget/SLT
	Sykelopplæring	Sende ett klassetrinn til Myra sykkelgård, Arendal hvert år.	0(FK dekker)	Enhetsleder
	Trafikkopplæring	10. trinn sendes til opplegg i Trafo og sikkerhetshall	1 000	Enhetsleder
Drift og utvikling	Generelt	Krav til trafikksikker kommune oppfylles	0	Enhetsleder
	Lys langs G/S veg Birketveit	Strekning på fv 403 vest for kryss fv 291/fv 403 er uten belysning. Strekingen brukes aktivt til turgåing og skoleveg.	200 000 (200' fra FK)	Enhetsleder
	Høy fart innmeldt	Merke av stedene på kartet, be Statens vegvesen gjennomføre fartsmålinger på innmeldte strekninger.	0	Enhetsleder
Kultur	Generelt	Krav til trafikksikker kommune oppfylles	0	Enhetsleder
Kommunelegen	Generelt	Krav til trafikksikker kommune oppfylles	0	Enhetsleder
Helsestasjonen	Generelt	Krav til trafikksikker kommune oppfylles	0	Enhetsleder
Innbyggerne generelt	Råkjøring, fyllekjøring, kameratkjøring	Årlig påminnelse i alle enheter.	0	Alle enheter
	Parkering: Rygg inn!	Årlig påminnelse i alle enheter.	0	Alle enheter

⁶ Trafikksikker kommune: <https://www.tryggtrafikk.no/trafikksikker-kommune/>

⁷ Hjertesone: <https://www.tryggtrafikk.no/skole/hjertesone/>